

Hogyan küzdött meg a brit National Health Service a pandémiával?

Das österreichische Gesundheitswesen (ÖKZ),
Ausgabe 08-09/2021. 62. Jg. 20-22. p.

Kulcsszavak: globális egészségügy, népegészségügy, járványügy, pandémia, koronavírus, COVID-19, National Health Service (NHS), Egyesült Királyság

Forrás Internet-helye:

<https://www.gesundheitswirtschaft.at/publikation/62-jg-2021-8-9/>

Sajid Javid brit egészségügyi miniszter másképpen képzelte el hivatali idejének első heteit. [Személyéről lásd: 2021. 13. sz.] 2021. július 17-én Twitteren jelentette be, hogy koronavírus pozitív. Ez két nappal a „*Freedom Day*“ előtt történt, amikor Nagy-Britanniában a pandémiával összefüggő összes korlátozást feloldották. A sajtójelentések szerint azonban a „*Freedom Day*“ sokak számára nem jelentett szabadságot. A 64,7 millió brit polgár közül 1,7 milliót a kontaktuskövető applikáció becsipogása („*ping*”) karanténba küldött. A *University of Oxford* és az *Alan Turing Institute* preprint-tanulmánya szerint az Egyesült Királyságban 2021 februárjában már 16,5 millió felhasználó, a lakosság 25%-a rendszeresen használta az applikációt. A tanulmány szerint a korona-app által 2020 október és december között megelőzött SARS-CoV-2-fertőzések száma 200.000 és 900.000 közé tehető. Az applikáció „*ping*” hangkibocsátásából új szójáték keletkezett: a brit médiákban gyakran már nem is pandémiát, hanem „*pingdémiát*” emlegetnek.

Az *Office for National Statistics* által 2021. március 21-én közzétett jelentés („*Comparisons of all-cause mortality between European Countries and regions: 2020*”) szerint 2020 tavaszán és őszén „a halálozási ráta minden korábbi rekordot megdöntött”. A kumulatív túlhalálozási ráta Európában 2020 júniusáig az Egyesült Királyságban volt a legmagasabb, amely 10,5%-kal, az április 17-vel végződő héten tetőzött. A túlhalálozás rátája 2020-ban az Egyesült Királyságban 7,2%-kal haladta meg az ötéves átlagot. Ehhez hozzátartozik, hogy kezdetben Nagy-Britanniában csak a kórházakban bekövetkezett koronavírus miatti halálozásokat vették számításba. A statisztika csak április végén terjedt ki az ápolási és idősotthonokban bekövetkezett halálesetekre is. Emiatt a pandémia kezdetén koronavírus miatt bekövetkezett halálesetek száma tekintetében homály uralkodik. Az OECD 29 tagállamában 2020-ban egymillióval többen haltak meg, mint az azt megelőző évben. Abszolút számokban ehhez Nagy-Britannia 94.400, az Egyesült Államok 458.000, Olaszország 89.100 halálesettel járult hozzá.

A britek kétszeresen is frusztrációval élik meg a helyzetet. A pandémia ugyanis rávilágított a brit egészségügy gyengéire. Márpedig ők eddig rendkívül büszkék voltak állami egészségügyi rendszerükre, a *National Health Service*-re (NHS), amelyet 1948-ban **Clement Attlee miniszterelnök** idején alapítottak és amely a jóléti állam elvén alapult. Finanszírozása adóforrásokból, az egészségügyi minisztérium költségvetéséből, közvetve pedig a *Public Health England (PHE)* állami ügynökség által valósul meg. Minden Nagy-Britanniában lakóhellyel rendelkező személy (*resident*) ingyenesen jogosult az elsődleges (háziorvosi) és a másodlagos (kórházi) szektor szolgáltatásaira. Amikor a koronavírus-válság beütött, Nagy-Britanniában a kórházi ágyak, a védőfelszerelések és az egészségügyi személyzet tekintetében is ínséges állapotok uralkodtak. Ez egyebek között azzal is összefügg, hogy a Brexit miatt az Európai Unióból származó alkalmazottak jórésze hazaköltözött, a brit egészségügyi személyzet egy része pedig megfertőződött. A *Royal College of Physicians* szerint egy ideig az NHS minden negyedik orvosa „beteg volt vagy karanténban volt”. [Lásd: *Válsághelyzet a brit egészségügyi személyzet körében: 110.000 orvos és további NHS-alkalmazott a pandémia miatt betegállományban, 2022. 1. sz.*] Ezért a kormány együttműködésre szólította fel a nyugalmazott orvosokat és az orvostanhallgatókat. Így több mint 60.000 szakképzett személyt sikerült toborozni, akik bekapcsolódtak a pandémia elleni küzdelembe. 500.000 önkéntes segítő jelentkezett az NHS-nél. Az országban hét tábori kórházat állítottak fel a koronavírusos betegek ápolása céljából.

A pandémiára egyetlen országnak sem sikerült felkészülnie, de az alulfinanszírozott és alacsony személyi ellátottsággal rendelkező *National Health Service* európai összehasonlításban sokkal rosszabb feltételekkel fogadta a válságot mint mások. Ez a 100.000 lakosra jutó intenzív ágyak számából is kiderül. Az OECD/European Union (2020) „*Health at a Glance: Europe 2020. State of Health in the EU Cycle*“ jelentés [Lásd: *OECD Health at a Glance: Europe 2020, 2020. 23. sz.*] szerint az Egyesült Királyságban 100.000 lakosra 10,5 intenzív ágy jut, Ausztriában 28,9, az Európai Unió átlaga 12,9. A legfrissebb adatok Ausztria tekintetében 2018-ra, az Egyesült Királyság tekintetében 2020-ra vonatkozóan állnak rendelkezésre.

Az OECD adatai szerint az egészségügyi kiadások GDP-hez viszonyított aránya Ausztriában 10,4%, az Egyesült Királyságban 10,3%. Az ezt megelőző években azonban az Egyesült Királyságban még tíz százalék alatt volt. Mint *Florian Weis történész (Rosa-Luxemburg Stiftung)* 2020. április 22-én, „Az NHS Nagy-Britanniában” c. youtube-videójában rámutatott, ez annak tulajdonítható, hogy a 2008-as pénzügyi válság óta Nagy-Britannia takarékosági kurzust követett. [<https://www.youtube.com/watch?v=SYpwtC0V37U>]